

אֲבֹתָנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֲבֹת

פְּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת

כ"ג, ט"ו, ט"ז

עמו, ועליו נאמר 'וישב יצחק ויחפר את בארת המים', והוא בקש להגיע למדה זו מכח עצמו ולא לעשות כן מפני שאחרים עושים כן.

לא אחקה את מעשי אבותי

כשקבל על עצמו הרב הקדוש רבי יהושע מבעלזא זיע"א את עטרת תפארת הנהגת חסידות בעלזא, ברכו אחד מהחסידים שיזכה לילך בדרכי אביו הרב הקדוש השר שלום מבעלזא זיע"א.

נענה לו הרב הקדוש מהר"י בתבה אחת: 'חלילה! וכשראה מהר"י את כל הסבבים משתאים ומתפלאים על תשובה זו, הסביר להם את פונתו: אברהם אבינו היו לו שני בנים, יצחק וישמעאל. במות אביהם, בחר לו ישמעאל לחקות את דרכי אביו, ואלו יצחק סלל דרך לעצמו.

גם ליצחק היו שני בנים, יעקב ועשו. אף עשו חקה את מעשי אביו ואלו יעקב בחר לו דרך משל עצמו. עיניכם הראות מה עלה בגורלם של ישמעאל ועשו, ומה להבדיל, זכו יצחק ועשו, שנהיו אבות האמה. ואף אני סיים מהר"י ואמר: לא אחקה את מעשי אבותי, אלא אלו בדרך אותה אסלול לעצמי...

אברהם חדש דרך החסד ויצחק חדש דרך הגבורה

והדברים נתבארו יפה יפה במשנתו של הרב הקדוש השפת אמת זיע"א, שמן השמים פעלו את סתימת הבארות, בכדי שיצחק ידע כי דרך העבודה היא שיש לכל אחד לחדש דרך משל עצמו (תולדות תרל"ז): ובפסוק 'וכל הבארות כו' חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים

'הכינו כסא עבור יצחק אבינו שבא לסכתנו ביום האשפיון'

וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים ומלאום עפר... וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו וסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמת אשר קרא להן אביו (כו, טו-יח).

מעשה נפלא התרחש אצל הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א. היה זה ביום טוב שני של חג הסוכות, והרב הקדוש ישב בספתו הגדולה כשהוא מקרר בחסידים. לפתע נרעש הרב הקדוש מזלאטשוב וקרא בסלודין: 'הכינו כסא עבור יצחק אבינו שבא לסכתנו ביום האשפיון שלו'.

לאחר שהכינו את הכסא פראוי, המשיך הרה"ק מזלאטשוב ואמר: 'ברוך הבא - יצחק אבינו, ולכבודכם נגיד 'תורה' על האמור בכם בפרשת תולדות (בראשית כו טו-יח): וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים ומלאום עפר... וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו וסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמת אשר קרא להן אביו.

פתח הרב הקדוש מזלאטשוב ואמר: המדה הראשונה של יהודי צריכה להיות שלא להטעות את עצמו ולא לעשות דבר מפני שאף אדם אחר עושה כן. והנה ידוע שמדתו של אברהם אבינו היתה מדת הענוה, כמו שהעיד על עצמו (בראשית יח כז): 'ואנכי עפר ואפר', והמסתופפים בצלו של אברהם אבינו בקשו לעשות כמותו ולחקותו כמעשה קוף בעלמא, וזהו 'ומלאום עפר', שהיו משימים עצמם כאלו יש בהם מדה זו של עפר, ונהיו אנשים רבים 'עפר ואפר לך'. אוילם יצחק אבינו לא כן היה

כו' ויָשֵׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר'. פְּרוּשׁ, 'בִּימֵי' הֵם הַהָאָרוֹת אֲשֶׁר חִדַּשׁ אַבְרָהָם וְהִיא בְּבַחֲיִנַת הַחֶסֶד וְאַהֲבַת ה'. וּבַהָאָרוֹת אֵלּוּ מֵצְאוּ מִים. וְאַלֶּה הַבְּאֵרוֹת נִסְתָּמוּ אַחֵר כֵּן. לָכֵן הָיָה צָרִיךְ יִצְחָק לְחַדֵּשׁ דְּרוֹ הַגְּבוּרָה וַיִּרְאֵת ה'. כִּי בּוֹדָאֵי כָּל הַהֶסְתֵּם הָיָה כְּדִי שְׂיִצְטָרֵךְ יִצְחָק לְחַדֵּשׁ דְּרוֹ שְׁלוֹ.

אָבִיו.

וְהָרִי זֶה מְלַמְּדֵנוּ, שְׂאֲמַנֵּם דְּרָכִים הַרְבֵּה יֵשׁ לְעִבּוּדַת ה', אִם בְּמִדַּת חֶסֶד אִם בְּמִדַּת גְּבוּרָה וְאִם בְּמִדַּת תַּפְאָרֶת, אִם כְּדָרְכוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אִם כְּדָרְכוֹ שֶׁל יִצְחָק וְאִם כְּדָרְכוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, אוֹלָם בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר, לְאַחַר כָּל הַחֲפִירוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת, בָּאִים לִידֵי אוֹתָם מִים חַיִּים הַנוֹבְעִים מִמְּקוֹר הַחַיִּים.

הַשְּׁלֵשָׁה אָבוֹת כָּל אֶחָד כְּדָאֵי לְעִצְמוֹ

וְעוֹד הוֹסִיף הָרַב הַקְּדוֹשׁ הַשֵּׁפֶת אֶמֶת וְכַתֵּב (תּוֹלְדוֹת תּר"ו): 'וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עִבְדֵי אָבִיו כּו' סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים כּו' וַיָּשֵׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר' כּו'. דְּאֵיִתָּא אֵין קוֹרִין אָבוֹת אֶלָּא לְשֵׁלֶשָׁה, פְּרוּשׁ, אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. וְקִשָּׁה, מִמָּה נִפְשָׁה, אִם כֵּן נִיּוּל בְּתֵר קִמָּא וְנִקְרָא אָב רַק לְאַבְרָהָם. אֲבָל טַעַם הָעֲנִין כִּי כָּל צְדִיק יֵשׁ לוֹ בְּזִכּוֹת אָבוֹתָיו. אֲבָל הַשְּׁלֵשָׁה אָבוֹת כָּל אֶחָד כְּדָאֵי לְעִצְמוֹ. כְּדְאֵיִתָּא בְּמִדְרָשׁ עַל פְּסוּק וּזְכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב כּו' כָּל אֶחָד כְּדָאֵי לְעִצְמוֹ. מוֹל זֶה מְגִיד הַכְּתוּב כָּאֵן כִּי כָּל הַהָאָרוֹת אֲשֶׁר הִשִּׁיג אָבִיו נִסְתָּמוּ אַחֵר כֵּן וְהִכְרַח יִצְחָק לְחַפֵּר וּלְבַרֵר הַדְּרוֹ הַיֵּשֶׁר בְּעִצְמוֹ.

וְהֵינּוּ שְׂבִיזוֹת זֶה קְרוּיִים אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּשֵׁם 'אָבוֹת', כִּי כָּל אֶחָד מֵהֶם הָיָה אָב לְעִצְמוֹ וְכָל אֶחָד מֵהֶם סָלַל בְּפָנָי עִצְמוֹ אֶת דְּרָכוֹ בְּעִבּוּדַת ה'.

כָּל הַדְּרָכִים מְבִיאִים לְאוֹתָם מִים חַיִּים

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף וְלְהַטְעִים אֶת הָעֲנִין אוֹתוֹ רוֹאִים בְּחֲפִירַת הַבְּאֵרוֹת, אֲשֶׁר כְּאֲמוֹר יִצְחָק אָבִינוּ חָפַר מִעִצְמוֹ אֶת הַבְּאֵרוֹת, כִּי אִם אֲמַנֵּם הַבְּאֵרוֹת מִימֵי אַבְרָהָם נִסְתָּמוּ וַיִּצְחָק הָיָה צָרִיךְ לְחַפֵּרָם מִחֻדָּשׁ, אוֹלָם בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הַגִּיעַ יִצְחָק לְאוֹתָם מִים חַיִּים אֲשֶׁר נָבְעוּ בַּבְּאֵרוֹת שֶׁל

אֵלוֹ שְׂעִשׂוּ כְּרִשְׁבִי וְלֹא רִשְׁבִי מִמֶּשׁ לֹא עֵלְתָה בִּידָם

וְכַמָּה נִמְרָצוּ דְּבָרֵי הָרַב הַקְּדוֹשׁ בְּעַל הַהַפְּלָאָה זִיע"א, אוֹתָם הֵבִיא תְּלִמִּידוֹ הַגְּדוֹל הַחֲתָם סוּפֵר בְּחֻדוּשֵׁיו עַל מִסְכַּת סֶפֶה (דף לו.), שְׂזָהוּ הַכּוֹנֵה שְׂאֲתָרוֹג הַדּוּמָה לְכוּשֵׁי פְּסוּל, שֶׁהוּא לְפִי שְׂאִינוֹ אֶלָּא דּוּמָה וּמְנַסָּה לְעִשׂוֹת כְּמוֹהוּ אֲבָל בְּעִצְמוֹתוֹ אֵינוֹ כֵּן, וְכָךְ לְשׁוֹנוֹ:

דּוּמָה לְכוּשֵׁי תֵנּוּ. שְׂמַעְתִּי מִמּוֹרֵי וְרַבֵּי הַפְּלָאָה זצ"ל בְּהָא דְּפִלְגֵי רַבֵּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְרַבֵּי יִשְׁמַעְאֵל, רִישׁ פְּרָק כִּיֶּצַד מְבָרְכִין, וּמִסְקִינֵן, 'הַרְבֵּה עָשׂוּ כְּרִשְׁבִי וְלֹא עֵלְתָה בִּידָם', אָמַר הוּא ז"ל: שְׂעִשׂוּ כְּרִשְׁבִי וְלֹא רִשְׁבִי מִמֶּשׁ. דְּוֹדָאֵי מִי שְׂכּוֹנְתוֹ לְשֵׁם ה' הַבּוֹחֵן מַחְשְׁבוֹתָיו וַיּוֹדַע עֲשׂוֹנוֹתָיו בּוֹדָאֵי יַעֲלָה בִּידוֹ, אֶלָּא הֵם עָשׂוּ כְּרִשְׁבִי נִדְּמוּ לוֹ וְלֹא בְּעִצְמָם תּוֹכְנִיּוֹתָם, עַל כֵּן לֹא עֵלְתָה בִּידָם.

וְאָמַר: הֵינּוּ דְּאֲמַרֵי הַכָּא 'אֲתָרוֹג הַפּוּשִׁי' הֵינּוּ הַצְּדִיק הַמְּשַׁנֶּה בְּמַעֲשָׂיו לְכוּשֵׁי הַמְּשַׁנֶּה בְּעוּרוֹ הוּא כְּשֶׁר, אָךְ 'דּוּמָה לְכוּשֵׁי' שְׂרוּצָה לְדַמּוֹת עִצְמוֹ לְרִשְׁבִי זֶה פְּסוּל, כִּי לֹא עֵלְתָה בִּידוֹ, עַד כָּאֵן דְּבָרֵי הָרַב, וְדְבָרֵי פִי חָכֵם חָן.

(מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר סְפִיר וִיהִלּוּם לְהַרְבֵּי הַגְּאוּן רַבֵּי מִנַּחֵם

מִנְדֵל פּוֹמֵרְנֵץ שְׁלִיט"א)

שו"ת קתר

הַפּוֹתְרִים נִכּוֹנָה יִכְנָסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מַתִּיבְתָא מְנַחָה מְעַרִיב בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדְר". אֶת הַפְּתָרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוּחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי

לְמַסְפֵּר פֶּקֶס: 077-470-26-81

או לְמֵיִל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּיֶקֶת וְטִלְפוּן.

בְּרֹאשׁ הַדָּף לְצִיין "עִבּוֹר חִידוֹן לְנוֹעַר".

חִידוֹן אֶלְ? נוֹשֵׂא פְּרָסִים צְוָאוֹ שֶׁל מִי מְזָכֵר בְּפִרְשָׁה זוֹ (2 תְּשׁוּבוֹת)?

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יִפּוֹרְסֵמוּ אִי"ה בַּגְּלוּיוֹנוֹת הַבָּאִים

פְּתָרוֹן הַחִידָה - פְּרִשְׁתָּ כִי תְּבֹא:

ש. אֵילוֹ אַרְבַּעַה פְּסוּקִים רְצוּפִים מִפְּרִשְׁתָּנוּ נִקְרָאִים בְּחַג הַפֶּסַח - בְּלִיל הַסֵּדֶר?

ת. הַפְּסוּקִים שֶׁמִּתְחִילִים בְּמִילִים "אַרְמִי אוֹבֵד אָבִי" (דְּבָרִים כו ה-ח) נִקְרָאִים בְּהַגְדָה שֶׁל פֶּסַח בְּלִיל הַסֵּדֶר.

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מַתִּיבְתָא מְנַחָה מְעַרִיב בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדְר":

פְּרִשְׁתָּ כִי תְּבֹא:

ה' נִתֵּן דּוֹב קְרִישְׁבַּסְקִי מִירוּשָׁלַיִם.

